

↑ Obr. 3. Slavonice, kostel Božího Těla a sv. Ducha, tesařská oprava krovu, foto: Michaela Trojáková, 2019

← Obr. 4. Slavonice, kostel Božího Těla a sv. Ducha, tesařská oprava krovu, foto: Petr Chadim, 2019

(Celodřevěné plátové spoje pro opravy historických konstrukcí). Postupné opravy jednotlivých částí probíhaly klasickým tesařským způsobem, souvisela s ní i výměna krytiny. Naplněn byl záměr obnovení původního konstrukčního řešení a citlivé výměny poškozených prvků či jejich nastavení plátováním. Při takto pojeté obnově bylo možné odstranit i nevhodné druhotné úpravy. Postupné kroky, které měly logické uspořádání a navazovaly na sebe, byly v letech 2017–2022 financovány za spoluúčasti vlastníka z programu PZAD. Nejdříve byla provedena oprava krovu nad presbytářem kostela, poté se snížil krov nad severní lodí, následně proběhla oprava nejstarší části krovu, do něhož mohla být navržena zvonička. V letech 2021 a 2022 byla oprava završena opravou konstrukce nad severní přístavbou.

Záchrana historického krovu, jehož nejstarší část byla dendrochronologicky datována do roku 1482, je ukázkovým příkladem spojení památkově šetrných řešení obnovy objektu a tradičního řemeslného přístupu. Zásah byl komplikovaný hrozící destrukcí rozsáhlé konstrukce (celková plocha všech střeš čítá 1200 m²). Zaslouhou vstřícné komunikace všech zainteresovaných stran a díky trpělivému hledání optimálních řešení se podařilo zachránit významný gotický krov při zachování převažujícího množství původního materiálu za použití tradičních tesařských postupů. Oprava vytvořila nutný předpoklad pro další navazující práce spočívající v obnově celého kostela.

Objev a restaurování nástěnných maleb v kněžišti kostela sv. Petra a Pavla ve Strýčicích

Roman Lavička

Strýčický raně gotický kostel s plochostropou lodí a pravoúhlým presbytářem, završeným křížovou klenbou bez žebor, prošel významnou stavební úpravou koncem 14. století. Tehdy došlo ke zvýšení kněžiště a přístavbě jižní kaple v délce kostelní lodí. Během příprav stavební obnovy této památky se podařilo na klenebních čelech starší podoby kněžiště sondážně prokázat výskyt malířské výzdoby. V letech 2021–2022 se zde odhalily nástěnné malby a pozůstatky dvou románskogotických okének s dekorativní výzdobou. Spolu s ní byl nalezen i dřevěný zlomek původního okenního rámu.

Na severní stěně presbytáře byly zachyceny celkově tři vrstvy středověkých nástěnných maleb. Pod sanktuářem se zachovaly zbytky geometrického dekoru z doby výstavby kostela kolem poloviny 13. století. Převažující část nově nalezené výzdoby se nachází kolem zazděného okna a tvoří dva pásy s výjevy mučení apoštolů, které pokračují i kolem oken na zbývajících stěnách. Ve vrcholu se nalézá polopostava archanděla s rozepjatými křídly, vše původem ze třicátých či čtyřicátých let 14. století. V poslední čtvrtině 14. století byl do ostění půlkruhově klenutého severního okna vložen polychromovaný kamenný sanktuář. Zazdítku nad ním doplnil malovaný architektonický nástavec s nástroji umučení a postavou Bolestného Krista jako odkaz na přechovávanou Nejsvětější Svátost.

O organizaci a financování obnovy kostela spojené s restaurováním cenného nálezů nástěnných maleb se významně zasloužil spolek pro obnovu kostela, bez jehož iniciativy, osobního zaujetí jeho zástupců či zprostředkovávání komunikace zainteresovaných osob a institucí by velké množství realizovaných prací nebylo možných. Trpělivá spolupráce zástupců vlastníka, restaurátora a pracovníků památkové péče vedla k výsledku, který byl v roce 2023 nominován na cenu *Patrimonium pro futuro*.

Obr. 1. Strýčice, kostel sv. Petra a Pavla, severní stěna presbytáře, stav před restaurováním, foto: Roman Lavička, 2017

Obr. 3. Strýčice, kostel sv. Petra a Pavla, severní stěna presbytáře, sanktuář a nástěnné malby, stav po restaurování, foto: Roman Lavička, 2022

↑ Obr. 3. Strýčice, kostel sv. Petra a Pavla, presbytář, detail restaurátorské sondy do souvrství nátěrů a omítek, foto: Roman Lavička, 2018

← Obr. 4. Strýčice, kostel sv. Petra a Pavla, východní a jižní stěna presbytáře, nástěnné malby, stav po restaurování, foto: Roman Lavička, 2022

Obr. 5. Strýčice, kostel sv. Petra a Pavla, severní stěna presbytáře, nástěnné malby, stav v průběhu restaurování, foto: Roman Lavička, 2021

Obnova náhrobku Adolfa Katze na židovském hřbitově v Jistebnici

Kateřina Šálková

Na podzim roku 2022 proběhla na židovském hřbitově u Jistebnice na Táborsku obnova náhrobku významného jistebnického občana Adolfa Katze (1845–1914), který pocházel z rozvětvené kohenské rodiny, v Jistebnici doložené od poloviny 17. století. Nejstarší náhrobek na jistebnickém židovském hřbitově patří jeho předkovi Oscheru Kaufmannovi (hebrejským jménem Ašer, syn Jakutiela K“C), který zemřel mezi lety 1718–1724. Je opatřený symbolem žehnajících rukou, které odkazují na původ pohřbeného v kohenské linii. V 19. století již rodina používala příjmení Katz. Adolf pracoval v Jistebnici jako poštmistr a byl předsedou místního okrašlovacího spolku. Zasloužil se o vznik parkové úpravy sadů na Staré hoře severně od města. Rok po jeho smrti mu zde okrašlovací spolek nechal postavit pomník s pamětní deskou.

Obr. 1. Jistebnice, židovský hřbitov, náhrobek Adolfa Katze, foto: Kateřina Šálková, květen 2022

Židovský hřbitov leží cca 1,5 km západně od města Jistebnice na návrší uprostřed luk. Náhrobek Adolfa Katze (č. 195) se nachází v horní části hřbitova na východní straně u hřbitovní zdi. Obvod hrobového místa ohraničuje kamenný rám. V minulosti došlo k rozlomení náhrobního kamene, pádu jeho horní části a ztrátě dříve připevněné nápisové desky. Ve spodní části náhrobku se dochoval vysekaný hebrejský nápis. Díky němu náhrobek identifikovala iniciátorka obnovy pomníku, historička Iva Steinová ze společnosti Matana, a. s., která pečuje o židovské památky ve vlastnictví Židovské obce v Praze. Nápis udává Adolfovo hebrejské jméno Meir a datum úmrtí 20. adar 5674, tj. 18. březen 1914. Zdálo se, že nápisová deska, po které na náhrobku zbyl jen otisk a otvory pro upevnění, je nenávratně ztracena.¹

Na jaře roku 2022 bylo rozhodnuto o celkové obnově a rehabilitaci náhrobku. Měla být doplněna nová nápisová deska na základě známých údajů o Adolfu Katzovi. Při prvním